

INGILIZ TILINI O'QITISHDA SUNIY INTELEKTDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Farg'ona shahar 1-sonli politexnikum

Ingliz tili fani o'qituvchisi

Masharipov Asadbek Alijon og'li

Annotatsiya: Ushbu maqola sun'iy intellektning, ingliz tilini o'rganish sohasiga sezilarli ta'sirini o'rganadi. Maqolada sun'iy intellekt texnologiyasi, jumladan, tabiiy tillarni qaytaishlashva mashina o'rganish algoritmlaridagi joriy yutuqlarni o'rganish orqali, sun'iy intellektga asoslangan vositalar va ilovalar ingliz tilini o'rgatish va o'rganish usulini qanday inqilob qilayotgani ta'kidlangan. Umuman olganda, ushbu maqola ingliz tili ta'limi kelajagini shakllantirishda sun'iy intellektning o'zgaruvchan rolini ta'kidlaydi, uning afzalliklari, imkoniyatlari va o'quvchilarva o'qituvchilar uchun oqibatlari haqida tushuncha beradi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, duolingo, tilni baholash, kontent, til o'rgatish va o'rganish kompetensiyasi.

Rivojlanib borayotgan davrda sun'iy intellekt ham inson hayotining bir qismiga aylanmoqda va ko'plab sohalarda keng qo'llanilmoqda. Sun'iy intellektga 1956-yilda mustaqil fan sohasi sifatida asos solingan, va o'sha yilning yozida "sun'iy intellect" atamasini birinchi marta Dartmouth kollejidao'tgan anjumanda John McCarthy ishlatgan va tarixga mazkur atama muallifi sifatida kirgan. Sun'iy intellect ta'lim sohasida, til o'rganuvchilar orasida, jarrohlik amaliyotlarida, samaloylatlar nazoratini boshqarishda hamda ularning to'qnashuvini oldini olishda, turli xil jinoyatlarning sodir bo'lishini oldinaolishda qo'llaniladi. So'nggi yillarda

sun'iy intellekt ta'lim sohasida hamda til o'rganuvchilari orasida ko'plab qo'llanilyapti.

Ta'lim sohasida suniy intellektning o'rni beqiyos. U ta'lim sifatini oshirishga, o'qituvchivao'quvchi orasidagi muloqotni yaxshilashga yordam beradi. Bundan tashqari sun'iy intellekt o'rganishni yanada qulayroq hamda qiziqarliroq bo'lishini ta'minlaydi. Har bir talaba sun'iy intellekt orqali mavzuni mustaqil o'rganish imkonoyatiga ega.

Til o'rganish- Sun'iy intellekt asosidagi til o'rganish platformalari individual o'quvchilarning ehtiyojlariga moslashtirilgan interfaol darslar, talaffuz bo'yicha fikrmulohazalar va til amaliyoti mashqlarini taqdim etishi mumkin.

Umuman olganda, sun'iy intellekt o'rganishni shaxsiylashtirilgan, qulay va samarali qilish orqali ta'limni rivojlantirish imkoniyatiga ega. Shuningdek, ingliz tilini o'rgatishda hamda mustqail o'rganish dasun'iy intellektning o'rni beqiyos. Turli xil ingliz tilini o'rgatishga qaratilgan platformalar Duolingo, Englishclass, Memrise, BBC Learning English, Lingoda kabilar sun'iy intellekt asosiga qurilgan hisboblanadi. Bu orqali o'rganish soddaroq hamda qiziqarrrliroq kechadi. Misol uchun, hozirgi kunda Duolingo platmorfmasi ko'plab til o'rganuvchilarni qamrab oladi hamda ular bu platforma orqali tilni sodda tarzda o'rganishyapti.

Duolingo (duolingo) -mustaqil til o'rganish uchun onlayn loyiha (2012-yil iyun oyida boshlangan). Uni rivojlantirish va yaratish g'oyasi amerikalik professor Lui fon Andan tomonidan kelib chiqqan. Bu loyihaning asl mohiyati odamlarga bepul til o'rgatish va ularning tarjima ishlarini olib borishga yordam berishdir. Hozirgi paytda, internet ma'lumotlarining 70 foizi ingliz tilida. Bu loyihaning til o'rgatishdan asl mazmuni o'z ona tilida topolmagan ma'lumotlarni boshqa tillarda toppish uchun imkon yaratadi.

Sun'iy intellekt orqali ingliz tilini o'rganishning bir qancha ustuvor jihatlari quyidagilar:

- Til o'rganish ilovalari. Sun'iy intellekt asosidagi til o'rganish ilovalari individual ehtiyojlargamoslashtirilgan, mashqlar, fikr-mulohazalarni kuzatishni taklif qiluvchi shaxsiylashtirilgano'rganishtajribasini taqdim etadi.

- Tilni baholash. AI avtomatlashtirilgan testlar, so'zlashuv va yozishni baholash orqali o'quvchilarning tilni bilish darajasini baholay oladi, bu esa o'quvchilarga o'zlarining kuchli tomonlari va yaxshilash sohalarini tushunishga yordam beradi.

- Til tarjimasi. AI til tarjimasini osonlashtiradi, o'quvchilarga ingliz tilidagi matnlarni o'zonatiligava aksincha, tezkor tarjimalarni taqdim etish orqali tushunishga yordam beradi.

- Chatbotlar va virtual repetitorlar. AIga asoslangan chatbotlar va virtual repetitorlar o'quvchilarniingliz tilida so'zlashuv amaliyotiga jalb qilib, darhol fikrmulohaza va ko'rsatmalar beradi.

- Kontentni tanlash. AI algoritmlari o'quvchilarning xohishi va malaka darajasiga qarabmaqolalar,videolar, podkastlar va viktorinalar kabi tegishli ingliz tilini o'rganish materiallarini tavsiya qiladi.

- Urg'uni kamaytirish. AI vositalari o'quvchilarga ovozni aniqlash texnologiyasi va maqsadli fikr-mulohazalar orqali talaffuzlarini yaxshilash va urg'ularni kamaytirishga yordamberadi.

Sun'iy intellektga asoslangan platformalar o'quvchilarning kuchli, zaif tomonlari va o'rganish usullarini tahlil qilish uchun mashinani o'rganish algoritmlaridan foydalanadi. Shaxsiy ehtiyojlarni tushungan holda, AI har bir o'quvchining tezligi va uslubiga mos keladigan o'quv materiallari, mashqlarva baholashlarni moslashtira oladi. Ushbu shaxsiylashtirilgan yondashuv o'quvchilarning maqsadli yo'riqnoma va yordam olishlarini ta'minlaydi, ularning tilni o'zlashtirish va saqlab qolishlarini maksimal darajada oshiradi.

Ingliz tilini o'rganishda sun'iy intellektning eng muhim afzalliklaridan biri uning interaktiv til amaliyotini ta'minlash qobiliyatidir. Chatbotlar va virtual til

yordamchilari real hayotdagi suhbatlarnitaqlid qilib, o'quvchilarga dialogga kirishish, tezkor fikr-mulohazalarni olish hamda qo'llab-quvvatlovchi muhitda gapirish va tinglash ko'nikmalarini mashq qilish imkonini beradi. Doimiy o'zaro hamkorlik orqali o'quvchilar o'ziga ishonch, ravonlik va tabiiy muloqot qobiliyatlarini . Tilni baholashning an'anaviy usullari ko'pincha tezkorlik va o'ziga xoslikka ega emas, bu esa o'quvchilarni xatolarini aniqlash va bartaraf etishni qiyinlashtiradi. Sun'iy intellektga asoslangan qayta aloqa tizimlari o'quvchilarning javoblarini real vaqtda tahlil qilib, grammatika, talaffuz, lug'atdan foydalanish va boshqalar bo'yicha darhol va moslashtirilgan fikr-mulohazalarni taqdimetadi. Yaxshilash kerak bo'lgan sohalarni aniqlab, o'quvchilar o'zlarining til ko'nikmalarini yaxshilashlari mumkin. Sun'iyintellekt yordamida o'quvchilar butun dunyo bo'ylab maqolalar, videolar, podkastlar va yangiliklarnio'zichiga olgan juda ko'p asl ingliz manbalaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar. AI algoritmlarimazmunni o'quvchilarning qiziqishlari, malaka darajalari va o'rganish maqsadlari asosidatuzadi, buularning dolzarbligi va faolligini ta'minlaydi. Haqiqiy til kontekstlariga sho'ng'ish orqali o'quvchilartushunish qobiliyatlarini oshiradilar, so'z boyligini kengaytiradiradilar.

Sun'iy intellektga asoslangan o'quv platformalari o'quvchilarga istalgan vaqtda, istalgan joyda,o'zlariga qulay vaqtda o'qish imkonini beruvchi yordamni taklif qiladi. Mobil ilovalar, veb-platformalarva aqlli qurilmalar orqali o'quvchilar ko'plab o'quv resurslaridan, jumladan, darslar, viktorinalar,fleshkachalar va multimedia kontentidan foydalanishlari mumkin. Ushbu moslashuvchanlik turli xil o'quv jadvallari va turmush tarzini o'z ichiga oladi, bu esa o'quvchilarga ingliz tili bo'yicha sayohatlarida izchil taraqqiyotga erishish imkonini beradi. Talabalar til o'rganish uchun sun'iy intellektni ko'rib chiqishlari kerak, chunki u shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasi, real vaqt rejimida fikr-mulohaza yuritish va katta hajmdagi til ma'lumotlari va resurslaridan foydalanish imkonini beradi. Sun'iy intellect asosidagi til o'rganish platformalari individual o'rganish

uslublariga moslasha oladi, interaktiv mashqlar bilan ta'minlaydi va taraqqiyotni samarali kuzatib boradi, bu esa til o'rganish jarayonini yanadasamaraliva qiziqarli qiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, til o'rganishda sun'iy intellektni qo'llash butun dunyo bo'ylab talabalar uchun o'zgaruvchan imkoniyatni taqdim etadi. Sun'iy intellektga asoslangan platformalar kuchidan foydalanish orqali talabalar shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasi, real vaqtda fikr-mulohazalar va keng til resurslaridan foydalanishlari mumkin. Texnologiya davom etar ekan AIning til ta'limida inqilob qilish potentsiali ham shunday bo'lib, uni barcha darajadagi o'quvchilar uchun yanada qulayroq, samaraliroq va qiziqarli qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Schleirmacher.F. About different methods. Bulletin of Moscow.UN-that.2000
2. Linghui Kong. Computational intellegence and neuroscience. Volume 2022. 2p.
3. A.Aleina. translation technologies: Scope,Tools and Resources. Target. Volume20,no6. Pp 79-182.
4. I.Bowker. computer-aided translation technology. A practiced introduction. Ottawa. University of Ottawa Press. 2002
5. Ibragimov, X., and Abdullayeva Sh. "Pedagogika nazariyasi (darslik)." T.: Fan va texnologiya 288 (2008).
6. Ибраимов Х. И. Креативность как одна из характеристик личности будущего педагога //Наука, образование и культура. – 2018. – №. 3 (27). – С. 44-46.